CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE PRIN SUPLINIRE
TESTAREA SUPLINITORILOR NECALIFICAȚI
4 septembrie 2019

Probă scrisă
LIMBA ŞI LITERATURA MAGHIARĂ
PROFESORI

VARIANTA 2

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerinţelor.**
- **Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare altele decât cele precizate explicit prin barem.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărţirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.**

SUBIECTUL I. (30 de puncte)

Maximális pontszámot a részletesen kifejtett, konkrét szövegpéldákkal alátámasztott kijelentések érnek.
a. Cím és szöveg kapcsolatának megfogalmazása 5 pont
Lehetséges tartalmi elemek: témajelölő cím, a kérés nagysága indokolja a megszólaló óvatosságát, a *kérés* és a *kérelem* közti jelentésárnyalatok kifejtése: a *kérelem* bizonytalanságot, tartózkodást sugall stb.
b. A vershelyzet és a versbeszéd sajátosságainak elemzése: 5 pont
Lehetséges válasz tartalmi elemek: az udvarlás vershelyzete, a címzett közvetlen megszólítása, egy párbeszéd egyik fele, vallomásosság, személyesség stb.
c. Az alakzatok jelentésképző szerepének értelmezése: 5 pont
Lehetséges válasz tartalmi elemek: túlzás és ellentétezés az első szakaszban (*„hatalmas szerelemnek”, „megemésztó tüze”, „kis tulipánt”:* az érzelmek intenzitását és a kedves szépségét, törékenységét fejezik ki), további túlzások: *„sok ezer”, ezer ambrózia csók”*: a vers beszélőjének szenvedélyességétre utalnak stb.
d. A tűz metaforájának szövegbeli értelmezése 5 pont
Lehetséges válasz tartalmi elemek: a *tűz* a szerelem vonatkozásában: az érzelmek nagyságát érzékelteti, a *tűz* és a *szem* párhuzama: a kedves szépségét fejezik ki, valamint utalhatnak arra is, hogy a címzett sem közömbös az udvarlás iránt stb.

Logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat 10 pont.

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

1. A toldalékok fajtáinak bemutatása és példázása 15 pont

Lehetséges válasz: A magyar szóalak két részre bontható: **szótőre** és **toldalékra.** A morfémák (a legkisebb jelentéssel bíró nyelvi elemek) e két típusa közül az elsőben szabad, kötött és félszabad morfémák egyaránt találhatóak, a toldalékok azonban egyöntetűen **kötött morfémák** (vagyis önmagukban soha nem képeznek szóalakot, kizárólag más morfémákkal kapcsolódva).

A toldalékok – a szótövekhez hasonlóan – lehetnek **egyalakúak vagy többalakúak.** Egyalakú toldalék például a háromig alak utolsó morfémája (-ig), míg az ablakban ~ ereszben, a latolgat ~ tereget vagy a folyóhoz ~ tengerhez ~ öbölhöz alakcsoportok a többalakú toldalékokra példák (-ban/-ben; -gat/-get; - hoz/-hez/-höz). A toldalékok többalakúságát egy magánhangzótörvény, az illeszkedés okozza: a többalakú toldalék ugyanis a szótő hangrendjéhez illeszkedik, és lesz mély (-ban) vagy magas (-ben) hangrendű; esetenként még az ajakkerekítés is szerepet játszik (-höz, -ön stb.).

Funkcióját tekintve a toldalék háromféle lehet: **képző, jel vagy rag.** A felsorolás egyúttal sorrendet is jelöl, hiszen a szóalak tipikus potenciális toldalékolhatósága a képző-jel-rag egymásutániságot mutatja (noha vannak kivételek – a nagybani piac jelzős szerkezet első tagjának morfémaszerkezete: szótő-ragképző).

A képző az egyik leggyakoribb belső szóalkotásmód, a szóképzés főszereplője. A képző közvetlenül a(z abszolút: nagyság vagy relatív: nagyságos) szótőhöz járul, és megváltoztatja annak jelentését. A jelentésváltozás lehet kis volumenű (a mos ~ mosat alakpár második tagjában a az -at képző a műveltető igenem kifejezőeszköze), de gyakran megváltoztatja a szófajt is: mos (ige) ~ mosás (főnév); ered (ige) ~ eredet (főnév) ~ eredeti (melléknév) ~ eredetiség (főnév). A képzőknek számos fajtáját ismerjük, elnevezésükben is nagy a változatosság (például aránytalan – fosztóképző; maradhat – ható képző; Erzsike – kicsinyítő képző; Karnyóné – feleségnévképző); a szerint azonban, hogy milyen szófajú szót hoznak létre, három típust különböztethetünk meg: az igeképzőt (kacsa ~ kacsázik), a névszóképzőt (Babits ~ babitsos) és az igenévképzőt (lesz ~ leendő). A képző után állhat képző, jel vagy rag.

A **jel** különféle járulékos jelentéseket tud kifejezni, és jellemző az adott szófajra. Az ige például kétfajta jelet képes felvenni: idő- és módjelet (befejeztem – a múlt idő jele; befejezném – a feltételes mód jele; fejezzem be – a felszólító mód -j jele, ami itt teljesen hasonul a szótő utolsó fonémájához, a z-hez.). A főnév felveheti a többes szám jelét (rozsomák ~ rozsomákok), a birtokos személyjelet (rozsomákom), melléknév pedig a fokjelet (morcos ~ morcosabb) és a kijelölő jelet (a morcosabbik). A jel a szótőhöz, képzőhöz vagy jelhez kapcsolódik, és utána állhat jel vagy rag. A jel és a rag megkülönböztetését nem minden nyelvtan tartja indokoltnak; ahol külön kategóriaként veszik fel, ott többek között úgy érvelnek, hogy a rag (a jellel ellentétben) szóalakzáró morféma, vagyis nem követheti más toldalék.

A **rag** funkciója, hogy a szót beleillessze a mondatba. Az igét a személyrag segítségével egyeztetjük az alannyal és a tárggyal (írok egy levelet ~ írom a levelet: az első esetben az egyes szám első személyű, alanyi – vagy általános – ragozású igealakot a szintén E/1 alannyal és a határozatlan tárggyal egyeztetjük, míg a második esetben az E/1, tárgyas – vagy határozott – ragozású alakot a szintén E/1 alannyal és a határozott tárggyal egyeztetjük); a névszókat és névmásokat tárgy-, jelző- vagy határozószerepbe emelhetjük (levelet, levélben, levélnek a széle).

2. a. pl. belé, pityóka, törökbúza **3 pont**

b. **3 pont**

összeolvadás: *lefej**ts**em*
hangrendi illeszkedés: *élet**em**be*
zöngétlenedés: *helye**zt**em*

c. **4 pont**

határozott számnév: *harmincadika*
ellentétes kötőszó: *de*
névutó: *után*
mutató névmás: *az*

d. **5 pont**

előbb: időhatározó
megmondani: tárgy
az: alany
nekem: részeshatározó
volt: állítmány

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. **Az adott kompetencia kialakítására/fejlesztésére alkalmas irodalmi és nem irodalmi szövegek meghatározása, indoklással egybekötve: 5 pont**

Lehetséges válasz: A tanuló életkorának megfelelő epikai alkotások: novellák, prózai kisepikai művek, elbeszélő költemény, ifjúsági regények a klasszikus és kortárs magyar irodalomból: pl. Gyurkovics Tibor, Kosztolányi Dezső, Mikszáth Kálmán, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Tamási Áron novellái, Arany János Toldija, Fekete István, Gárdonyi Géza, Molnár Ferenc, Nógrádi Gábor, Szabó Magda ifjúsági regényei.

b. **Három tanulóközpontú módszer megnevezése, indolkása: 6 pont**

Lehetséges válasz: történetpiramis, jellemtérkép, fürtábra, TTM-táblázat stb.

c. **Munkaformák megnevezése, indoklása: 4 pont**

Lehetséges válasz: frontális osztálymunka, páros munka, csoportmunka, egyéni munka

d. **Témazáró feladatlap tervezése: 10 pont**

Értékelési szempontok: a három itemfajta jelenléte, az itemek sorrendje, az utasító szövegek világos megfogalmazása, a pontozás relevanciája stb.

Logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

Megjelenés: 10 pont